

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา 1584

ที่ มอ 751 / ว204

วันที่ 9 เมษายน 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์คลมานรรจน์ บากา

ด้วยนายอับดุลเลาะห์ ตาเมาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา กลุ่มวิชาอูศูลุดดีน วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความเชื่อของมุสลิมที่มีต่ออัลสิหฺร (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮฺ (การดูดวง): กรณีศึกษาในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” โดยมีดร.อับดุลเลาะห์การีนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชาอิสลามศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ขอส่งแบบสอบถามเรื่อง เรื่อง “ความเชื่อของมุสลิมที่มีต่ออัลสิหฺร (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮฺ (การดูดวง): กรณีศึกษาในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

อิสมาแอ อาลี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ อาลี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำเนาเรียน

1. รองศาสตราจารย์คลมานรรจน์ บากา
2. ดร.นิเลาะ แวอูเซ็ง
3. ดร.ซาฟีอี อาดำ

ที่ ศธ. 0521.2.08/ว372

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

4 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วยนายอับดุลเลาะห์ สาเมาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความเชื่อของมุสลิมที่มีต่ออัสสิหฺร (ไสยศาสตร์) อักกะซานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮฺ (การดูดวง): กรณีศึกษาในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะห์ การ์รีนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อิสมาแอ อาลี

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ อาลี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทรศัพท์ 0-7333-1305

โทรสาร 0-7334-8726

Email : colislam@bunga.pn.psu.ac.th

ภาคผนวก ข

เลขที่

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความเชื่อของมุสลิมที่มีต่ออัลลีฮ์ (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮ์ (การทำนาย)
และอัลอิรอฟะฮ์ (การดูดวง) : กรณีศึกษาในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 : คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีที่มีต่ออัลลีฮ์ (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮ์ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮ์ (การดูดวง) จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านใด โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและทุกตอน
3. ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลทุกอย่างเป็นความลับและจะใช้เพื่อการวิจัยนี้เท่านั้น
4. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 คำชี้แจง
ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 3 ความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีที่มีต่ออัลลีฮ์ (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮ์ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮ์ (การดูดวง)

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

นายอับดุลละห์ สามะ

ตอนที่ 2: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง หน้าข้อความตามสภาพที่ตรงกับความจริง

1. เพศ
  - 1. ชาย   2. หญิง
2. อายุ
  - 1. ต่ำกว่า 30 ปี   2. 30 – 39 ปี   3. 40 – 49 ปี
  - 4. 50 – 59 ปี   5. 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสามัญ
  - 1. ต่ำกว่า ป.4   2. ป.4 – ป.7 หรือเทียบเท่า
  - 3. ม.1 – ม.6 หรือเทียบเท่า   4. มศ.1 – มศ.5 หรือเทียบเท่า
  - 5. ปวช. – ปวส   6. ปริญญาตรี   7. อื่น (โปรดระบุ) .....
4. การศึกษาศาสนา
  - 1. ต่ำกว่า พิธภูอิน ชั้น 4   2. พิธภูอิน ชั้น 4 หรือเทียบเท่า
  - 3. พิธภูอิน ชั้น 6 หรือเทียบเท่า   4. อิบติดาอีย์   5. มุตะวัสสิเตาะฮ์
  - 6. ยานะวีย   7. ปริญญาตรี   8. อื่น ๆ (ระบุ).....
5. สถานที่อยู่อาศัย
  - 1. ในเขตเทศบาล   2. นอกเขตเทศบาล (ชนบท)
6. สถานภาพ
  - 1. โสด   2. สมรส (มีบุตร)   3. สมรส (ไม่มีบุตร)
  - 4. หม้าย (มีบุตร)   5. หม้าย (ไม่มีบุตร)   6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. อาชีพ
  - 1. เกษตรกรรม   2. รับราชการ (โปรดระบุ).....   3. ค้าขาย
  - 4. รับจ้าง   5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
8. รายได้ต่อเดือน
  - 1. ต่ำกว่า 2,000 บาท   2. 2,000 – 4,000 บาท
  - 3. 4,000 – 6,000 บาท   4. 6,000 – 8,000 บาท
  - 5. 8,000 – 10,000 บาท   6. มากกว่า 10,000 บาท
9. ตำแหน่งทางศาสนาและสังคม
  - 1. อิมาม   2. คอฎีบ   3. บิลาล
  - 4. กรรมการประจำมัสยิด   5. ผู้ใหญ่บ้าน   6. กำนัน

7. อบต. สท.   8. สามัญชน   9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3: ความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีที่มีต่ออัลลีหฺ์ (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮฺ (การดูดวง)

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับความเชื่อของท่านมากที่สุด

คำถามเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องอัลลีหฺ์ (ไสยศาสตร์)

1. ท่านมีความเชื่อในเรื่อง อัลลีหฺ์ (ไสยศาสตร์) หรือไม่
  1. เชื่อ   2. เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง
  3. ไม่เชื่อ   4. ไม่แน่ใจ   5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
2. ท่านเคยไปหานักไสยศาสตร์ ก็ครั้งในอดีตจนมาถึงปัจจุบัน (สำหรับผู้ที่ตอบ “ไม่เคย” ให้ข้ามไปตอบ ข้อที่ 5)
  1. ไม่เคย   2. 1 – 5 ครั้ง
  3. 6 – 10 ครั้ง   4. มากกว่า 10 ครั้ง   5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
3. ในกรณีที่เคย ท่านขอความช่วยเหลือในเรื่องใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  1. การค้าขาย   2. การทำให้มีบุตร
  3. การหาคู่ครอง   4. การหาสิ่งของที่หาย
  5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการไปหานักไสยศาสตร์แต่ละครั้งประมาณเท่าไร
  1. เสียค่าก็อระฮฺ ด้วยพลูและบูนหฺรี
  2. ไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ
  3. ต่ำกว่า 100 บาท
  4. 100 – 500 บาท
  5. 600 – 1000 บาท
  6. มากกว่า 1000 บาท
  7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. ท่านเชื่อว่าหมอผี (นักไสยศาสตร์) สามารถรักษาผู้ป่วยหรือให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่ท่านประสงค์มากน้อยเพียงใด
  1. มาก   2. ปางกลาง
  3. น้อย   4. ไม่เชื่อ
  5. ไม่แน่ใจ   6. ไม่ตอบ

6. ท่านเชื่อต่อสิ่งที่หมอผี (นักไสยศาสตร์) บอกมากน้อยเพียงใด
- 1.มากที่สุด   2. มาก   3. ปางกลาง
4. น้อย   5. น้อยมาก   6.อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. ท่านเชื่อในเรื่องผี ภูิน ชัยภูอน และโลกลับที่เราไม่สามารถมองเห็นมันได้หรือไม่
1. เชื่อ   2. เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง
3. ไม่เชื่อ   4. ไม่แน่ใจ   5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
8. ท่านเชื่อหรือไม่ว่า นักไสยศาสตร์ หรือหมอผี สามารถติดต่อกับ ไซภูอนและภูิน และสามารถเรียกใช้พวกมันได้
1. เชื่อ   2. เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง
3. ไม่เชื่อ   4. ไม่แน่ใจ   5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
9. ท่านทราบเกี่ยวกับไสยศาสตร์ชนิดใดบ้าง ดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. การทำเสน่ห์ยาแฝด
2. ไสยศาสตร์ที่ทำให้คนเป็นบ้า
3. ไสยศาสตร์ที่ทำให้คนป่วยไม่สบาย
4. ไสยศาสตร์ที่ทำให้สามี ภริยาแตกแยกกัน
5. ไสยศาสตร์ที่เกี่ยวกับผ้ายันต์
6. ไสยศาสตร์ที่เกี่ยวกับของขลังต่าง ๆ
7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
10. เมื่อสิ่งเหนือธรรมชาติ เกิดขึ้นกับ อุลละมาอู ผู้ที่หมั่นเพียรในการทำอิบาดะฮ์อย่างสม่ำเสมอ ท่านคิดว่า เขาเป็นคนที่น่ากลัวใด ต่อไปนี้
1. นบี   2. โตะกือรามัต หรือโตะวอลี
3. นักทำนาย   4. หมอผี (นักไสยศาสตร์)
5. คนปกติ   6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
11. เมื่อสิ่งเหนือธรรมชาติบางอย่างเกิดขึ้นกับ ผู้ที่เนรคุณ (ฟาสิก) ต่ออัลลอฮ์ ท่านคิดว่า เขาเป็นคนที่น่ากลัวใด ต่อไปนี้
1. นบี   2. โตะกือรามัต หรือโตะวอลี
3. นักทำนาย   4. หมอผี (นักไสยศาสตร์)
5. ไซภูอน   6. คนปกติ   7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
12. เมื่อสิ่งเหนือธรรมชาติ เกิดขึ้นกับ คนธรรมดา ท่านคิดว่า เขาเป็นคนที่น่ากลัวใด ต่อไปนี้
1. นบี   2. โตะกือรามัต หรือโตะวอลี

3. หมอผี (นักไสยศาสตร์)   4. นักทำนาย / หมอดูดวง
 5. ไชยภูอน   6. คนปกติ
 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
13. เมื่อหมอผี หรือ นักไสยศาสตร์ สามารถทำในสิ่งที่เหนือธรรมชาติได้ ท่านเชื่อต่อสิ่งนี้ว่าอย่างไร
1. อัลลอฮฺทรงประทานสิ่งเหล่านั้นให้เขา (เพื่อทดสอบบ่าวของพระองค์)
 2. ไชยภูอนเป็นผู้ช่วยเหลือให้เกิดสิ่งเหล่านั้นแก่เขา
 3. เป็นความสามารถเฉพาะตัวของเขา
 4. ไม่ทราบ
 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
14. ท่านมีความเชื่อเกี่ยวกับของขลังต่าง ๆ หรือไม่
1. เชื่อ   2. ไม่เชื่อ
15. ถ้าเชื่อ ท่านเชื่อต่อของขลังมากน้อยเพียงใด
- 1.มากที่สุด   2. มาก   3. ปางกลาง
 4. น้อย   5. น้อยมาก   6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
16. ของขลังชนิดใดบ้างที่ท่านเคยได้ยืม หรือเคยเห็นมา หรือเคยครอบครอง หรือ มีอยู่กับท่านในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. อัญมณีชนิดต่าง ๆ   2. เหล็กไหล
 3. ไม้ที่ถูกเสกขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ   4. แหวน หรือเครื่องประดับประเภทอื่น
 5. รูปปั้น หรือรูปแกะสลัก   6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
17. ท่านใช้ของขลังต่าง ๆ เพื่อสิ่งใดมากที่สุด
1. เพื่อป้องกันตัวเองจากอันตราย การลอบทำร้าย ยิงและ ฟันแทงไม่เข้า
 2. เพื่อเสริมหรือเพิ่มโชค วาสนาและบารมี
 3. เพื่อป้องกันจากไสยศาสตร์ของผู้อื่น
 4. เพื่อให้คนรักใคร่สงสาร
 5. เพื่อให้การทำมาค้าขายดีขึ้น รวยขึ้น
 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
18. ท่านเชื่อในเรื่องผ้ายันต์ หรือไม่
1. เชื่อ   2. ไม่เชื่อ
19. ถ้าเชื่อ ท่านมีความเชื่อเกี่ยวกับต่อผ้ายันต์มากน้อยเพียงใด

- 1.มากที่สุด   2. มาก   3. ปางกลาง
 4. น้อย   5. น้อยมาก   6.อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
20. (หากท่านตอบว่า “เชื่อ”) ท่านใช้ฝ้ายันต์เพื่อสิ่งใดมากที่สุด
1. เพื่อป้องกันตัวเองจากอันตราย การลอบทำร้าย ยิงและ ฟันแทงไม่เข้า
 2. เพื่อเสริมหรือ เพิ่ม โชค วาสนาและบารมี
 3. เพื่อป้องกันจากไสยศาสตร์ของผู้อื่น
 4. เพื่อให้คนรักใคร่สงสาร
 5. เพื่อให้การทำมาค้าขายดีขึ้น รวยขึ้น
 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

คำถามเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องอัลกะฮานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮฺ (การดูดวง)

การทำนาย

21. ท่านเคยได้ยินการทำนายเกี่ยวกับอนาคตหรือไม่
1. เคย   2. ไม่เคย
22. (หากท่านตอบว่า “เคย”) การทำนายเกี่ยวกับอนาคตเรื่องใดที่ท่านเคยได้ยินบ้าง
1. ภัยพิบัติ ที่จะเกิดขึ้นบนโลกในอนาคต เช่น โรคระบาด ภัยธรรมชาติ และ ภัยนะภัยอื่น ๆ
 2. โชคชะตาของบ้านเมือง (การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง ความเจริญ และเสื่อมโทรม ฯลฯ)
 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
23. ท่านมีความเชื่อในเรื่องการทำนายเกี่ยวกับอนาคตหรือไม่
1. เชื่อ   2. เชื่อบ้าง ไม่เชื่อบ้าง
 3. ไม่เชื่อ   4. ไม่แน่ใจ
24. ในกรณี ที่ท่านตอบว่าเชื่อ ท่านมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนี้มากน้อยเพียงใด
- 1.มากที่สุด   2. มาก   3. ปางกลาง
 4. น้อย   5. น้อยมาก   6.อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
25. ท่านเคยไปหานักทำนายอนาคตหรือไม่
1. เคย   2. ไม่เคย
26. ในกรณีที่ท่านเคยไปหานักทำนายอนาคต ท่านเคยไปหาแล้วกี่ครั้ง
1. 1 – 2 ครั้ง   2. 3 – 5 ครั้ง   3. มากกว่า 5 ครั้ง

27. ท่านคิดว่า การเชื่อในการทำนาขอนาคตของนักทำนาย และนักโหราศาสตร์ เป็นสิ่งที่ ผิดต่อหลักการทางศาสนาอิสลามหรือไม่
1. ไม่ผิด   2. ผิด   3. ไม่ทราบ

การดูดวง

28. ท่านมีความเชื่อในเรื่อง อัลดิรอฟะฮฺ (การดูดวง) หรือไม่
1. เชื่อ   2. เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง
 3. ไม่เชื่อ   4. ไม่แน่ใจ   5. ไม่ตอบ
29. ท่านเคยได้ยินเกี่ยวกับการดูดวงหรือไม่
1. เคย   2. ไม่เคย
30. ท่านเคยได้ยินการดูดวงเกี่ยวกับเรื่องใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. เรื่องความรัก   2. เรื่องตำแหน่งและการทำงาน
 3. เรื่องสุขภาพในอนาคต   4. เรื่อง โชคและภัยที่จะเกิดขึ้น
 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
31. ท่านญาติพี่น้อง หรือเพื่อน ของท่านเคยไปใช้บริการดูดวงในอดีตที่ผ่านมาหรือไม่
1. เคย   2. ไม่เคย   3. ไม่ทราบ
32. ในกรณีที่ท่านเคยไปดูดวง ท่านเคยไปหาแล้วกี่ครั้ง
1. 1 – 2 ครั้ง   2. 3 – 5 ครั้ง   3. มากกว่า 5 ครั้ง
33. ท่านเสียค่าบริการให้แก่ทำนายและหมอดูแต่ละครั้ง เป็นจำนวนเงิน เท่าไหร่
1. ไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ   2. ต่ำกว่า 100 บาท   3. 100 – 500 บาท
 4. 600 – 1000 บาท   5. มากกว่า 1000 บาท   6. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
34. ถ้าเคย ท่านดูดวงเกี่ยวกับเรื่องใดมากที่สุด
1. เรื่องความรัก   2. เรื่องตำแหน่งและการทำงาน
 3. เรื่องสุขภาพในอนาคต   4. เรื่อง โชคและภัยที่จะเกิดขึ้น
 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
35. ท่านเคยพึ่งพาสื่อ หรือ วิธีการใดในการดูดวง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. วิทยุบีซี   2. คู่มือ
 3. การเสี่ยงทาย   4. การมองดูในน้ำ
 5. ดูดวงจากโปรแกรมสำเร็จรูปในคอมพิวเตอร์หรือจากอินเทอร์เน็ต
 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

36. ท่านมีความเชื่อในสิ่งที่หมอดูบอกมากน้อยเพียงใด
- 1.มากที่สุด   2. มาก   3. ปางกลาง
4. น้อย   5. น้อยมาก   6.อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
37. ท่านคิดว่า การเชื่อในสิ่งที่หมอดูดวงบอก เป็นสิ่งที่ผิดต่อหลักการทางศาสนาอิสลามหรือไม่
1. ไม่ผิด   2. ผิด   3. ไม่ทราบ

คำถามเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและรักษาจากไสยศาสตร์

38. ท่านเคยเห็นหรือเคยได้ยินเกี่ยวกับคนถูกผีเข้า หรือ ผีสิงหรือไม่
1. เคยได้ยินและเคยเห็นด้วยตัวเอง
2. เคยได้ยินแต่ไม่เคยเห็นด้วยตัวเอง
3. ไม่เคยได้ยินและไม่เคยเห็น
4. ไม่ตอบ
39. เมื่อท่านเห็นคนถูกผีเข้าสิง ท่านจะไปหาผู้ใดก่อนในบรรดาคนต่อไปนี้
1. หมอผี (นักไสยศาสตร์)
2. โต๊ะครู (อาถิม)
3. ผู้รู้เกี่ยวกับรักษาเรื่องผีสิงด้วยอัลกุรอาน ที่ไม่ใช่หมอผี
4. แพทย์
5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
40. เท่าที่ท่านได้รู้มาท่านคิดว่าคนส่วนใหญ่จะใช้วิธีใดเยียวยาเมื่อมีคนถูกไสยศาสตร์ครอบงำ
1. ให้หมอผีรักษา
2. ให้ผู้รู้ในเรื่องนี้รักษาโดยใช้อัลกุรอานรักษาเป็นหลัก
3. ให้แพทย์รักษาด้วยเครื่องมือทางการแพทย์
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
41. วิธีใดที่ท่านคิดว่าดีที่สุดในการรักษาผู้ที่ถูกไสยศาสตร์ครอบงำ
1. วิธีการรักษาโดยใช้ไสยศาสตร์ (ขาว)
1. วิธีการรักษาโดยใช้อัลกุรอานและคุอาอ
3. วิธีการรักษาโดยทางการแพทย์แผนปัจจุบัน
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

42. ท่านรู้หรือไม่ว่า สามารถใช้อัลกุรอนในการป้องกันไม่ให้ถูกไสยศาสตร์ครอบงำได้
1. รู้   2. ไม่รู้   3. ไม่แน่ใจ
43. ท่านรู้หรือไม่ว่า สามารถใช้อัลกุรอนในการรักษาผู้ป่วยที่ถูกไสยศาสตร์ครอบงำได้
1. รู้   2. ไม่รู้   3. ไม่แน่ใจ
44. ท่านคิดว่าการไปหาหมอผีเพื่อให้เขาช่วยเหลือ ในสิ่งที่ท่านต้องการติดต่อหลักการทางศาสนาหรือไม่
1. ไม่ผิด   2. ผิด
3. ผิด หรือไม่ผิดต่อหลักการอยู่ที่เนยตุ (เจตนา) หรือจุดประสงค์ของแต่ละคน
4. ไม่ทราบ   5. ไม่แน่ใจ   6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
45. สำหรับท่านที่ตอบว่า ไม่เชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ การดูดวง การทำนาย ท่านไม่เชื่อเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. เพราะเป็นความเชื่อที่มงาย
2. เพราะเป็นความเชื่อที่ผิดต่อหลักการศาสนาอิสลาม
3. เพราะไม่สามารถพิสูจน์ได้ตามหลักวิทยาศาสตร์
4. เพราะไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนในอัลกุรอนและอัลหะดีษเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
5. ไม่ตอบ
6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ คลมนรรัตน์ บากา
2. อาจารย์ ดร.ชาฟีอี อาดำ
3. อาจารย์ ดร. นิเลาะ แวอุเซ็ง

ภาคผนวก ง

(Manuscript)

The Beliefs of Muslims in Magic, Witchcraft and Soothsaying: A Case Study of Yaring, Pattani.

Abdulloh Al-Usamah, Abdullah Karina¹

ABSTRACT

This research is aimed at studying the beliefs in magic, witchcraft and soothsaying of Muslims in Yaring, Pattani by studying documents relating to the beliefs in magic, witchcraft and soothsaying and studying documents relating to methods of preventing and healing sickness which come from the performance of magic according to the method of Islam. The field research is conducted through 380 Muslims in Yaring, Pattani, collecting data by using questionnaires on the beliefs in magic, witchcraft and soothsaying and the method of preventing and healing the sickness which comes from the performance of magic and using using SPSS for Windows computer program in analyzing data to be submitted in percentage.

The result of the research revealed that most of Muslims in Yaring, Pattani, don't believe in magic relating to incantations, spell and saying magic verses. They don't believe in magicians, natural superior power, miracle, amulets, incantation clothes, incantation numbers, witchcraft and soothsaying. But some of them believe that there are ghosts, Jinns, Satans and mystery world. And they believe that they can use Al-Quran in preventing and healing sickness that comes from the performance of magic. About the methods to prevent and to heal sickness that come from the performance of magic, the result of the research revealed that most of Muslims in Yaring, Pattani choose the method that is true according to the Islamic principle, that is, they choose the method to prevent from magic by reading Al-Qur'an and prayer [doa] and they choose the method to heal the sick people that are dominated by magic by going to see the Muslim scholars who know how to heal the sick people dominated by magic using Al-Qur'an and prayer healing them. But there are some Muslims in Yaring, Pattani who believe in magic, incantations, natural superior power, amulets, incantation clothes, astrology, witchcraft, soothsaying, and they believe and use the method of magical way to heal the sickness from performance of magic by going to see voodoo doctors or magicians to heal them.

This phenomenon shows that the belief and the performance of Muslims in Yaring, Pattani are based on the true knowledge and understanding in the Islamic provision and they follow the way of the Prophet Muhammad [peace be upon him]

---

¹ Ph.D. (al-Qur'an and al-Sunnah), Assistant Professor

strictly, or maybe because nowadays Islam is spread out thoroughly so Muslims have more knowledge and understanding in the principle of faith and the principle of performance of Islam. The reason that Muslims in Yaring, Pattani believe and have some performances that are eccentric, untrue and distorted to the Islamic principle, because they get the influence from Brahmanism or Buddhism or maybe because they don't understand Islam correctly.

ความเชื่อของมุสลิมที่มีต่ออัลสิหฺร (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮฺ (การดูดวง) : กรณีศึกษาในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

อับดุลลอฮ์ อัลอุซามะฮ์, อับดุลเลาะ การินา¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อที่มีต่ออัลสิหฺร (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮฺ (การดูดวง) ของชาวมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยมีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อความศรัทธาในเรื่องไสยศาสตร์ การทำนาย และการดูดวง ตลอดจนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและรักษาโรคอันเนื่องมาจากการทำไสยศาสตร์ตามแนวทางของอิสลาม ส่วนในการวิจัยภาคสนามกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนทั่วไปที่เป็นมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีจำนวน 380 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ การทำนาย การดูดวง และวิธีการป้องกันและรักษาโรคอันเนื่องมาจากการทำไสยศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัยพบว่ามุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่ไม่เชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเวทมนต์ คาถาอาคม และการเสกเป่า ไม่เชื่อต่อนักไสยศาสตร์ ไม่เชื่อเกี่ยวกับพลังเหนือธรรมชาติ และปาฏิหาริย์ ไม่เชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง ไม่เชื่อในเรื่องยันต์ เช่น ผ้ายันต์ เลขยันต์ ไม่เชื่อในเรื่องการทำนาย และการดูดวง ส่วนสิ่งที่มุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เชื่อมี ดังนี้ คือ เชื่อว่ามีผี ญิน ซัยญอน โลกลับจริง เชื่อว่าสามารถใช้อัลกุรอานในการป้องกันและรักษาโรคอันเนื่องมาจากการทำไสยศาสตร์ได้ ส่วนแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและรักษาโรคอันเนื่องมาจากการทำไสยศาสตร์นั้น ผลการวิจัยพบว่ามุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่เลือกใช้ชีวิตที่ถูกต้องตามหลักศาสนา ซึ่งมีดังนี้ เลือกใช้ชีวิตการป้องกันจากไสยศาสตร์ด้วยการอ่านอัลกุรอานและบทดุอาอฺ และเลือกใช้ชีวิตการรักษาผู้ป่วยที่ถูกไสยศาสตร์ครอบงำโดยให้ผู้อื่นเกี่ยวกับการรักษาผู้ถูกผีเข้าสิงหรือถูกไสยศาสตร์ครอบงำด้วยการใช้อัลกุรอาน และบทดุอาอฺรักษา แต่ก็ยังมีชาวมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีสวนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนน้อยที่มีความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ เชื่อเรื่องเวทมนต์คาถา พลังลึกลับเหนือธรรมชาติ เครื่องรางของขลัง ผ้ายันต์ เชื่อใน

¹ Ph.D. (al-Qur'an and al-Sunnah), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

เรื่องโหราศาสตร์ การทำนายทายทัก การดูดวง เชื่อและใช้แนวทางการรักษาโรคอันเนื่องจากการทำไสยศาสตร์ด้วยวิธีการทางไสยศาสตร์โดยให้หมอมผีหรือนักไสยศาสตร์รักษา

ปรากฏการณ์ในลักษณะนี้ แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อและการปฏิบัติของชาวมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีอยู่บนพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในข้อบัญญัติศาสนาอิสลาม และปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านเราะสูล ~~ﷺ~~ อย่างเคร่งครัด หรืออาจเนื่องมาจากปัจจุบันศาสนาอิสลามถูกเผยแพร่อย่างทั่วถึง มุสลิมจึงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการศรัทธาและหลักการปฏิบัติของอิสลามมากขึ้น และการที่มุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีมีความเชื่อและแนวปฏิบัติบางอย่างที่บิดเบือน ผิดเพี้ยน และไม่ตรงกับหลักการศาสนาอิสลามนั้นอาจเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์ หรือศาสนาพุทธ หรืออาจเนื่องมาจากการที่ไม่มีความรู้ในเรื่องศาสนา

บทนำ

ในสมัยที่สังคมมุสลิมเต็มไปด้วยครุอเฟอะ (เรื่องเหลวไหลที่ถูกกีดกันและความเชื่อที่มลาย) มนุษย์ตอบรับสิ่งเหล่านั้นอย่างรวดเร็วโดยไม่คำนึงถึงข้อบัญญัติศาสนาและวิจารณ์ญาณในการแยกแยะข้อเท็จจริง จึงถูกปกคลุมด้วยฝุ่นแห่งความมืด ตกอยู่ในฉัฟละฮฺ (ความหลงลืม) ไม่มีผู้ที่นำพาพวกเขาออกจากความมืดมัวของความเท็จที่มาจากคำพูดของหมอผี นักไสยศาสตร์ นักมายากล นักทำนายและนักดูดวงผู้แสวงสว่างแห่งอัลลอฮฺ ﷻ และเพื่อให้มุสลิมคนหนึ่งปฏิบัติตามแนวทางที่เที่ยงตรงและถูกต้อง จึงจำเป็นที่เขาจะต้องเลือกแนวทางปฏิบัติที่จะนำพาเขาไปสู่ความดีและความถูกต้องโดยยึดหลักฐานที่ชัดเจน นั่นคือ พระมหาคัมภีร์ของอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งในนั้นไม่มีสิ่งที่โกหกมดเท็จ มีแต่ความถูกต้องตลอดกาล และจะชี้นำมนุษย์ไปสู่แนวทางของอัสสุนนะฮฺหรือแนวทางของท่านเราะฮูล ﷺ ท่านนบีมักกล่าวว่า :

((قد تركزتم على البيضاء ليلها كنهارها لا يزيغ عنها بعدي إلا هالك))

(رواه ابن ماجه : ٤٣)

ความว่า: “แท้จริงแล้วฉันได้ทิ้ง (มอบไว้) สำหรับพวกเจ้าทั้งหลายสิ่งที่ขาวสะอาด กลางคืนของมันเสมือนกลางวัน ไม่มีผู้พลัดหลงเบี่ยงเบนจากมัน นอกจากผู้ที่พินาศ (หายนะ)”

(บันทึกโดย Ibn Majah, n.d.: 43)

ด้วยเหตุดังกล่าวการนำเสนอในสิ่งที่คาดหวังว่าจะช่วยให้ความรู้ความเข้าใจต่อผู้ที่หลงผิดเพื่อปรับสู่แนวทางที่เที่ยงตรงจึงเป็นภาระที่ผู้มีความรู้ควรพึงปฏิบัติ และการขัดเกลาจรรยาของหลักความเชื่อหรือความศรัทธาของมุสลิมให้บริสุทธิ์และใสสะอาดเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพื่อความผาสุกและความสำเร็จของเขาในโลกนี้และโลกหน้า (วันอาคีเราะฮฺ) และเขาย่อมไม่สามารถทำให้ความศรัทธาบริสุทธิ์และสมบูรณ์แบบได้ ถ้าหากเขาไม่รู้และไม่เข้าใจในปัจจัยต่างๆ ที่เป็นต้นเหตุทำให้ความบริสุทธิ์ของความศรัทธานั้นมัวหมอง

ไสยศาสตร์เป็นเรื่องที่มีจริงและมีอิทธิพลทำให้ร่างกายเกิดการเจ็บป่วยและเสียหายได้ (al-Nawawiy, n.d.:19/240) ไสยศาสตร์มีปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและอัสสุนนะฮฺ อัศเศาะหีหะฮฺ (อัลหะดีษที่ถูกต้อง) และเป็นที่รู้จัก (al-Nawawiy, 1992: 9/346) ตลอดจนมีปรากฏหลักฐานจากสภาพวาดบนกระดาษ หนังสือ ตำรา และโบราณสถานที่ยืนยันให้เห็นว่าไสยศาสตร์

นั่นมีจริงในทุกยุคทุกสมัย ถึงแม้ว่านักวิชาการบางท่าน หรือผู้รู้สมัยใหม่บางกลุ่มไม่ยอมรับในเรื่องดังกล่าวโดยให้ความคิดเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถพิสูจน์และหาข้อสรุปได้ในทางวิทยาศาสตร์ปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม โสยศาสตร์ การทำนาย และการดูดวงทั้งหมดล้วนเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลามทั้งสิ้น เนื่องจากโศยศาสตร์มีความเชื่อมโยงกับความเชื่อความศรัทธาของมุสลิมโดยตรงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เมื่อมุสลิมคนหนึ่งมีความเชื่อในเรื่องโศยศาสตร์ เชื่อในเรื่องการทำนายทายทัก การดูดวง ครอบรับในสิ่งที่นักโศยศาสตร์ นักทำนาย หมอดูบอกลงกล่าวในเรื่องลี้ลับต่างๆ ที่เผชิญสอดคล้องกับความจริงในบางครั้ง และการที่พวกเขาเลือกที่จะใช้วิธีการป้องกันและรักษา โศยศาสตร์ด้วยโศยศาสตร์ แน่แน่นอนสิ่งที่เขาเชื่อและปฏิบัตินั้น ย่อมทำให้การยึดมั่นศรัทธาต่อหลักการศาสนาของเขาถดถอย เลือนราง และเขาอาจตกอยู่ในสภาพของผู้ที่ตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ ได้

ผู้วิจัยตระหนักดีว่า ความเชื่อเรื่องโศยศาสตร์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล และเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย และมันมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของมุสลิม ไม่ว่าจะสังคมชนบทหรือสังคมเมือง จะยากไร้หรือร่ำรวย สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ (2536:18) กล่าวว่า: “ประเพณีเกิดจากสภาพสังคม ธรรมชาติ ทัศนคติ เอกลักษณะ ค่านิยม และความเชื่อของคนในสังคม ต่อสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ เช่น อำนาจของดินฟ้าอากาศและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ทราบสาเหตุต่างๆ ฉะนั้นเมื่อเวลาเกิดภัยพิบัติขึ้น มนุษย์จึงต้องอ่อนวอนร้องขอในสิ่งที่ตนคิดว่าช่วยได้เมื่อภัยพิบัตินั้นผ่านไป มนุษย์ก็แสดงความรู้คุณต่อสิ่งนั้นๆ ด้วยการประกอบพิธีบูชา หรือการทำบุญเพื่อเป็นสิริมงคล ตามความเชื่อความรู้ของคนที่มียู่ เมื่อความประพัตินั้นคนในสังคมส่วนรวมถือปฏิบัติกันเป็นธรรมเนียมหรือเป็นระเบียบแบบแผน และปฏิบัติต่อกันมา การปฏิบัติดังกล่าวจึงกลายเป็นประเพณีของสังคมนั้น”

สมัยก่อนชาวปัตตานี ทั้งกษัตริย์และพลเมืองนับถือศาสนาฮินดู/พราหมณ์ ต่อมาได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ ผู้ที่นำพุทธศาสนามาเผยแพร่ที่ลังกาสุกะและปาตานี¹ ก็เป็นชาวอินเดีย... (ล่อแมนและอารีฟิน บินจิ, 2541 :39) โศยศาสตร์ เวทมนต์คาถาของชาวอินเดีย ทำให้

¹ ลังกาสุกะและปาตานี, ลังกาสุกะ(LANGKASUKA) เป็นราชอาณาจักรมลายูที่เก่าแก่ที่สุดและเจริญรุ่งเรืองในคาบสมุทรมลายู ตั้งมาตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 1 หรือต้นคริสต์ศตวรรษที่ 2 (ระหว่าง ค.ศ. 80-100) หรือก่อนหน้านั้น (ล่อแมนและอารีฟิน บินจิ, 2541 : 9) ส่วนคำว่า ปาตานีนับมาจากชื่อผู้เฒ่า ปะตานี และมาจากคำว่าหาดทรายแห่งหนึ่งซึ่งเป็นที่ๆ กระเจงหาย (ปาตานี – Pantai Ini)

ชาวลังกาสุกะและปาตานีก้าว¹ พวกเขาจึงยอมเปลี่ยนศาสนา เรื่องดังกล่าวนี้ได้ถูกบันทึกไว้ในหนังสือ “ตาริก ปาตานี” ของท่านฟากิฮฺ อาลี ซึ่งเขียนเมื่อ 300 ปีก่อน หน้า 3-4 (อ้างถึงในลออแมน และอารีฟิน บินจิ, 2541 :38) ซึ่งระบุไว้ว่า “คนในปาตานีมีทั้งกินข้าว ข้าวสาลี กินข้าวโพดก็มี คนอาหรับก็มีซึ่งมาจากทะเล (อ่าว) เปอร์เซีย และฮัรรอเมาต์ (โอมาน)² มาค้าขายกับคนปาตานีและคนจีน คนอินเดียรู้ว่าเวทมนต์คาถา และเล่นกล/ไสยศาสตร์ จึงทำให้คนอื่นๆ ก้าว เนื่องจากจนสนเท่ห์ พวกเขากราบไหว้ทุกอย่าง ทั้งหินและต้นไม้ คนมลายูก้าวจึงนับถือศาสนาของพวกเขาอินเดียด้วย พวกที่นับถือศาสนาของอินเดียนั้นรู้ได้จากการคล้องเชือกที่คอ ทั้งสีดำและสีเหลือง ...”

หลังจากนั้นอิสลามก็เข้ามามีบทบาทครั้งครั้งสำคัญในปัตตานี การเข้ามาของอิสลามสู่หมู่เกาะมลายู...อาจนำโดยพ่อค้าชาวอาหรับ นับแต่ศตวรรษแรกของอิสลาม...พ่อค้าชาวอาหรับได้ทำการค้าขายในอาณาบริเวณแถบนั้นอย่างกว้างขวาง (เซอร์ โทมัส อาร์โนลด์, อ้างในลออแมนและอารีฟิน บินจิ, 2541:37) และพวกเขาได้ทำการเผยแพร่ศาสนาอิสลามแก่ชาวปาตานี จนกระทั่งกษัตริย์ของชาวปาตานีเข้ารับอิสลาม³ การเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามของพระองค์นั้น ทำให้รูปแบบการปกครองเปลี่ยนไป และทำให้พลเมืองชาวปาตานีเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามตามด้วย

ปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ของปัตตานียังคงนับถือศาสนาอิสลาม ถึงอิสลามจะต่อต้านไสยศาสตร์ เวทมนต์ คาถาอาคมที่ใช้ทำร้ายผู้อื่น การใช้วิธีการปราบไสยศาสตร์ด้วยไสยศาสตร์ที่มีการตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ การทำนาย ตลอดจนการดูดวงขนาดไหน ความเชื่อในเรื่องดังกล่าวยังคงมีหลงเหลือให้ลูกหลานชาวปัตตานีได้คู่กันจนกระทั่งบัดนี้ สนธิ สัมครการ (2539:65) กล่าวว่า: “ความเชื่อในเรื่องวิญญาณท้องถิ่น การปฏิบัติทางมายาศาสตร์ ยังปรากฏให้เห็นได้ในประเพณี และพฤติกรรมต่างๆ ของสังคมเมื่อกลุ่มชนในสังคมหันมานับถือศาสนาอิสลาม ความเชื่อและการปฏิบัติดั้งเดิมไม่ได้หมดไปเสียทีเดียวแต่ได้มีการผสมผสานกลมกลืนกับศาสนาใหม่ (อิสลาม) และได้มีการปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน”

เนื่องจากเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อของชาวมุสลิมอำเภอ ยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับไสย

¹ ถือว่า ความกลัวมีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดศาสนา แสง จันทรังม (2534: 201) กล่าวว่า “ความกลัวเป็นอารมณ์ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการก่อให้เกิดศาสนา นักปราชญ์ตั้งแต่สมัยโบราณมาจนกระทั่งบัดนี้ต่างก็เห็นและยอมรับความจริงในข้อนี้”

² ในหนังสือลังกาสุกะ ปาตานีคารุสสลาม, ลออแมนและอารีฟิน บินจิ, หน้า 38 เขียนว่า “ฮัรรอเมาต์ (โอมาน)” ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะที่จริงแล้ว เมืองฮัรรอเมาต์ตั้งอยู่ในประเทศเยเมน (อัลยะมัน) - ผู้วิจัย

³ ตามตำนานระบุว่า ผู้ที่ทำการเผยแพร่หรือจะหาสุให้ญานูนักปา ทรงเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม และเปลี่ยนพระนามเป็น สุลต่านอิสมาแอล ชาห์นั้น คือ เซะห์ซาอิด (โต๊ะปาไซ) (อ้างถึงในลออแมนและอารีฟิน บินจิ, 2541:45)

ศาสตร์ การทำนาย และการดูดวง ตลอดจนความเชื่อในเรื่องการป้องกันและรักษาจากการถูกไสยศาสตร์ครอบงำ ซึ่งความเชื่อในสิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นยังมีจริงในความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า จำเป็นต้องทำการศึกษาเรื่องดังกล่าว เพื่อรู้ถึงความเชื่อที่ถูกต้องตามแบบฉบับอิสลาม และรู้ถึงความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ประกอบกับเรื่องนี้ยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยและรวบรวมข้อมูลอย่างจริงจัง ข้อมูลในงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้วิจัยเอง ชนรุ่นหลัง และผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

4. เพื่อศึกษาจุดยืนของอิสลามที่มีต่ออัสสิหฺร์ (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอพะฮฺ (การดูดวง)
5. เพื่อศึกษาวิธีการป้องกันก่อนที่จะถูกไสยศาสตร์ครอบงำ และวิธีการรักษาหลังจากถูกไสยศาสตร์ครอบงำตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม
6. เพื่อศึกษาความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีที่มีต่ออัสสิหฺร์ อัลกะฮานะฮฺ และอัลอิรอพะฮฺ และศึกษาเกี่ยวกับวิธีการป้องกันจากไสยศาสตร์และวิธีการรักษาผู้ที่ถูกไสยศาสตร์ครอบงำ

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีต่อไสยศาสตร์ การทำนายอนาคต และการดูดวงครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

6. ได้ทราบถึงจุดยืนของอิสลามที่มีต่ออัสสิหฺร์ (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอพะฮฺ (การดูดวง)
7. ได้ทราบถึงวิธีการป้องกันก่อนที่จะถูกไสยศาสตร์ครอบงำ และทราบวิธีการรักษาหลังจากถูกไสยศาสตร์ครอบงำตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง
8. ได้ทราบถึงความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่งจังหวัดปัตตานีที่มีต่ออัสสิหฺร์ อัลกะฮานะฮฺ และอัลอิรอพะฮฺ และทราบถึงวิธีการป้องกันและรักษาไสยศาสตร์ของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

9. ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องอัลลีหฺร์ อัลกะฮานะฮฺ อัลอิรอพะฮฺ และวิธีการป้องกันและรักษาไสยศาสตร์ที่ถูกต้องตามหลักการของอิสลามแก่มุสลิม และผู้ที่สนใจทุกคน
10. ได้ประสบการณ์ในการทำวิจัยเพิ่มขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องความเชื่อของมุสลิมที่มีต่อไสยศาสตร์ การทำนาย และการดูดวง ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

ผู้วิจัยจะศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องอัลลีหฺร์ อัลกะฮานะฮฺ และ อัลอิรอพะฮฺ จากคัมภีร์อัลกุรอาน อัลหะดีษ หนังสือคัมภีร์ หนังสืออธิบายตัวบทหะดีษ วรรณกรรม ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องอัลลีหฺร์ อัลกะฮานะฮฺ และอัลอิรอพะฮฺ และผู้วิจัยจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องอัลลีหฺร์ อัลกะฮานะฮฺ อัลอิรอพะฮฺ และหลักการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและการรักษาจากไสยศาสตร์ของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เนื่องจากคำว่า อัลลีหฺร์ อัลอิรอพะฮฺ และอัลกะฮานะฮฺ เป็นภาษาอาหรับซึ่งมีความหมายเฉพาะ ถ้าจะแปลตามภาษาไทยคงไม่ครอบคลุมความหมายทั้งหมด ผู้วิจัยจึงใช้ศัพท์ที่คิดว่าใกล้เคียงที่สุด คือ อัลลีหฺร์ ตรงกับคำว่า “ไสยศาสตร์” อัลกะฮานะฮฺ ตรงกับคำว่า “การทำนาย” และอัลอิรอพะฮฺตรงกับคำว่า “การดูดวง” ในภาษาไทย
2. ผู้วิจัยจะใช้วิธีอธิบายความหมายเฉพาะศัพท์ยาก ทับศัพท์ และอธิบายประวัติบุคคล แนะนำสถานที่ เฉพาะที่เป็นที่รู้จัก และได้อ้างอิงไว้ในเชิงอรรถ
3. ผู้วิจัยจะอธิบายหรือบรรยายอัลกุรอาน อัลหะดีษและคำพูดของเสาะหาบะฮฺหรืออุละมาอฺในบางส่วนหรือบางตอนในเชิงอรรถเช่นเดียวกัน
4. ผู้วิจัยใช้คัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย ฉบับของศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน อัลมะดีนะฮฺอัลมุเนาะวะเราะฮฺ ฮ.ศ. 1419 (พ.ศ. 2542) และแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย โดย สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ร่วมกับ www.thaiislamic.com

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

8. อ่านว่า “สุบหานะฮฺวะตะอะลา” แปลว่า อัลลอฮ์ผู้ทรงมหามหาบริสุทธิ์ ประโยคนี้เป็น การสรรเสริญต่ออัลลอฮ์
9. อ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม” แปลว่า ขออัลลอฮ์ทรงสละดีและให้ความ สันติสุขแก่ท่าน ประโยคนี้เป็น การสรรเสริญและดูอาอูแก่ท่านนบี มุหัมหมัด
10. อ่านว่า “เราะฎียัลลอฮุอันฮุ” แปลว่า ขอให้อัลลอฮ์ทรงพอพระทัยต่อท่าน (ใช้กับผู้ชาย) “เราะฎียัลลอฮุอันฮา” (ใช้กับผู้หญิง) และ “เราะฎียัลลอฮุอันฮุม” (ใช้กับหลายๆ ท่าน) ประโยคนี้เป็น การดูอาอูแต่เศาะหาบะฮ์
11. วงเล็บจะใช้สำหรับตัวบทอัลกุรอาน
12. ((.....)) วงเล็บคู่จะใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ
13. (.....) วงเล็บใช้กับการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ
14. “.....” ใช้กับการแปลความหมายของอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือ และคำกล่าวของบรรดานักปราชญ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

อัลลีหฺรฺ (ไสยศาสตร์) หมายถึง วิชาที่ใช้ในการควบคุมชีวิตๆ หนึ่ง ซึ่งสามารถทำให้เกิดการกระทำที่เหนือธรรมชาติด้วยเหตุผล (สาเหตุ) ที่เร้นลับ หรือการปลุกเสก เป่าเวทมนต์และสร้างปม ซึ่งมีอิทธิพลต่อใจและกายทำให้เกิดอาการไม่สบายหรือถึงแก่ความตาย หรือหมายถึงความเชื่อในอำนาจลึกลับหรือสิ่งเร้นลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ เหนือมนุษย์ที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ เช่น ความเชื่อเรื่อง โจรกลาง ภูตผีปีศาจ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์รวมทั้งพลังสมาธิ เป็นต้น

อัลสาหิรฺ หมายถึง นักไสยศาสตร์ หมอผี หมอมนต์ หรือผู้ที่นำวิชาไสยศาสตร์ เวทมนต์คาถามาใช้กับผู้อื่น หรือนักมายากล

อัลกะฮานะฮฺ หมายถึง วิชาที่อ้างสิทธิการหยั่งรู้ถึงความเร้นลับเช่นการบอกกล่าวทำนายในสิ่งที่จะเกิดขึ้นบนพื้นแผ่นดินนี้ในอนาคตพร้อมกับบอกสาเหตุของสิ่งนั้น

อัลกาฮิน หมายถึง นักทำนายโชคชะตาและสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือกาฮิน หมายถึง ผู้ที่อ้างว่าตัวเองสามารถรู้ถึงสิ่งลับด้วยเหตุผลต่างๆ ซึ่งมีหลายชนิดเช่น หมอทำนายที่ใช้วิธีการดูการเคลื่อนไหวของดวงดาว หมอที่ใช้วิธีโยนหินเสี่ยงทาย และที่ใช้วิธีการคบหาเป็นเพื่อนกับญินเพื่อให้บอกข่าวสารในอนาคตหรือสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น

อัลอิรอเฟฮฺ หมายถึง วิชาที่อ้างขึ้นเพื่อหยั่งรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยบทนำจากเรื่องราวต่างๆ เพื่อชี้บอกผู้ขโมย สถานที่ที่อยู่ของสิ่งของที่ถูกลบขโมย ชี้ถึงสิ่งที่หลงทาง ชี้ถึงดวงชะตาของคนๆ หนึ่งในเรื่องต่างๆ เช่น ความรัก ตำแหน่งการงาน สุขภาพ โชคและภัยที่จะเกิดแก่เขา เป็นต้น

อัลอรรอฟ หมายถึง นักดูดวง ผู้ที่อ้างขึ้นว่ารู้สิ่งหนึ่งด้วยบทนำจากเรื่องราวต่างๆ เพื่อชี้ตัวคนขโมย หรือสถานที่หลงทางของคนหรือสัตว์ หรือผู้ที่อ้างว่ารู้ดวงชะตาอนาคตของคนใดคนหนึ่งอาจด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การดูจากลายมือ ดูจากไฟยิบซี มองดูในน้ำ หรือลูกแก้ว เป็นต้น

อัลฆัยบ์ หมายถึง ความเร้นลับ ซ่อนเร้น *อัลฆัยบ์* คือ สิ่งที่ขาดหายจากสายตา หรือทุกสิ่งที่ท่านไม่เห็น *อัลฆัยบ์* คือสิ่งที่ขาดหายจากสายตา ถึงจะรู้สึกได้ด้วยหัวใจก็ตาม

อัลมูญิซะฮฺ หมายถึง สิ่งที่ผิดธรรมชาติซึ่งมนุษย์ไม่สามารถกระทำได้ หรือสิ่งที่เหนือสติปัญญาและความสามารถของมนุษย์ที่อัลลอฮฺประทานให้แก่เราะสูลของพระองค์ท่านนั้น หรือหมายถึงสิ่งเหนือธรรมชาติที่นำไปสู่ความดีงามและความผาสุกที่มาพร้อมกับการอ้างสิทธิการเป็นนบี มีจุดประสงค์เพื่อให้เห็นถึงความจริงเมื่อมีผู้อ้างสิทธิว่าตัวเองเป็นศาสนทูตของอัลลอฮฺ ﷻ

อัลกะรอมะฮฺ หมายถึง สิ่งเหนือธรรมชาติที่อัลลอฮฺประทานให้แก่วะลี(ผู้ซึ่งพระองค์ทรงรัก) หรือ หมายถึงการเกิดสิ่งที่เหนือธรรมชาติกับผู้หนึ่งโดยไม่ต้องมาพร้อมการอ้างสิทธิการเป็น นบี แต่สิ่งนั้นเป็นผลมาจากอีมาน (ความศรัทธาต่ออัลลอฮฺ) และอามัลซอลิฮฺ (การงานที่ดีงาม)

อัลอะฮฺวาลอัลฆัยฎอนียะฮฺ หมายถึงสิ่งผิดธรรมชาติที่มาจากความช่วยเหลือของ ฆัยฎอนต่อผู้ที่เป็นที่รักของพวกเขาเมื่ออัลลอฮฺ ﷻ ทรงอนุญาต

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนด 2 ขั้นตอนเพื่อเป็นวิธีการวิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องอัลลีหฺร อัลกะฮานะฮฺ อัลอิรอพะฮฺ วิธีการป้องกันจากไสยศาสตร์ และวิธีการรักษาเมื่อถูกไสยศาสตร์ครอบงำจากอัลกูรออัน อัลหะดีษ หนังสือตัฟสีร หนังสืออธิบายตัวบทหะดีษ ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ หรือเชิงสำรวจ เป็นการวิจัยภาคสนาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีที่มีต่ออัลลีหฺร อัลกะฮานะฮฺ และอัลอิรอพะฮฺขึ้น และเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถามดังกล่าว แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ชาวบ้านที่เป็นมุสลิมทั่วไปในเขตอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี และกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 380 คน จากจำนวนประชากรมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีทั้งหมด 70.57 % หรือเท่ากับ 40,000 คน และจำนวนประชากรอำเภอยะหริ่ง ทั้งหมดประมาณ 52,036 คน ซึ่งแบ่งออกเป็นเพศชาย 25,507 คน เพศหญิง 26,529 คน (ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ปี 2546 ข้อมูลทั่วไปอำเภอยะหริ่งจังหวัดปัตตานี)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีที่มีต่ออัลลีหฺร อัลกะฮานะฮฺ และอัลอิรอพะฮฺ จำนวน 54 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีที่มีต่ออัลลีหฺร อัลกะฮานะฮฺ และอัลอิรอพะฮฺ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.6957

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวม ดังนี้ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องอัลลีหฺร์ อัลกะฮานะฮฺ และอัลอิรอฟะฮฺจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ หนังสือตฟศิรฺ หนังสืออธิบายตัวบทหะดีษ ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีที่มีต่ออัลลีหฺร์ อัลกะฮานะฮฺ อัลอิรอฟะฮฺ และวิธีปฏิบัติในการป้องกันและรักษาจากไสยศาสตร์ขึ้น และเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถามดังกล่าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลมาลงรหัสและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (Statistical Package for the Social Science for windows) ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอภิปรายผลข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่ามุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีความเชื่อ และมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามบทบัญญัติอิสลามมากกว่าความเชื่อและแนวทางปฏิบัติที่ขัดต่อหลักการและบทบัญญัติศาสนาอิสลาม กล่าวคือ จากการศึกษาวิจัยพบว่า มุสลิมส่วนใหญ่ไม่เชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเวทมนต์ คาถาอาคม และการเสกเป่า ไม่เชื่อต่อนักไสยศาสตร์ ไม่เชื่อเกี่ยวกับพลังเหนือธรรมชาติ และปาฏิหาริย์ ไม่เชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง ไม่เชื่อในเรื่องยันต์ เช่น ผ้ายันต์ เลขยันต์ ไม่เชื่อในเรื่องการทำนาย และการดูดวง ส่วนที่มุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีเชื่อ มี ดังนี้ คือ เชื่อว่ามีผี ญิน ชัยฏอน โลกสี่ลับจริง เชื่อว่าสามารถใช้อัลกุรอานในการป้องกันและรักษาโรคอันเนื่องมาจากการทำไสยศาสตร์ได้ ส่วนแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและรักษาโรคอันเนื่องมาจากการทำไสยศาสตร์นั้น ผลการวิจัยพบว่ามุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่เลือกใช้ชีวิตที่ถูกต้องตามหลักศาสนา ซึ่งมีดังนี้ เลือกใช้ชีวิตการป้องกันจากไสยศาสตร์ด้วยการอ่านอัลกุรอานและบทดุอาอฺ และเลือกใช้ชีวิตการรักษาผู้ป่วยที่ถูกไสยศาสตร์ครอบงำโดยให้ผู้อื่นเกี่ยวกับการรักษาผู้ถูกผีเข้าสิงหรือถูกไสยศาสตร์ครอบงำด้วยการใช้อัลกุรอาน และบทดุอาอฺรักษา แต่ก็ยังมีชาวมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนน้อยที่มีความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ เชื่อเรื่องเวทมนต์คาถา พลังลึกลับเหนือธรรมชาติ เครื่องรางของขลัง ผ้ายันต์ เชื่อใน

เรื่อง โหราศาสตร์ การทำนายทายทัก การดูดวง เชื่อและใช้แนวทางการรักษาโรคอันเนื่องจากการทำไสยศาสตร์ด้วยวิธีการทางไสยศาสตร์โดยให้หมอผีหรือนักไสยศาสตร์รักษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความเชื่อและการปฏิบัติของชาวมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีอยู่บนพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในข้อบัญญัติศาสนาอิสลาม และปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านเราะสูล ~~ﷺ~~ อย่างเคร่งครัด หรืออาจเนื่องมาจากปัจจุบันศาสนาอิสลามถูกเผยแพร่อย่างทั่วถึง มุสลิมจึงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการศรัทธา และหลักการปฏิบัติของอิสลามมากขึ้น และการที่มุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีมีความเชื่อและแนวปฏิบัติบางอย่างที่บิดเบือน ผิดเพี้ยน และไม่ตรงกับหลักการศาสนาอิสลามนั้นอาจเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์ หรือศาสนาพุทธ (ประพนธ์ เรื่องณรงค์, 2540) หรืออาจเนื่องมาจากการที่ไม่รู้ในเรื่องศาสนา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เน้นศึกษาความเชื่อของมุสลิมในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ที่มีต่ออัสสิหฺร์ (ไสยศาสตร์) อัลกะฮานะฮฺ (การทำนาย) และอัลอิรอฟะฮฺ (การดูดวง) ซึ่งจากข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

สำหรับผู้นำศาสนา ผู้เผยแพร่ศาสนา และบุคคลทั่วไป

1. ผู้นำศาสนา และผู้เผยแพร่ศาสนา เช่น โต๊ะอิหม่าม โต๊ะเคาะตีบ โต๊ะบิลาล กลุ่มผู้เผยแพร่ศาสนา กลุ่มต่างๆ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการศึกษาที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาที่เกี่ยวกับหลักศรัทธาที่ถูกต้อง เนื่องจากหลักศรัทธาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคนต้องรู้ ทั้งนี้ โดยให้ผู้นำศาสนาจัดการบรรยายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ และผู้เผยแพร่ศาสนานำเรื่องดังกล่าวไปเผยแพร่แก่มุสลิมทุกคน
2. มุสลิมควรให้ความสำคัญและเพิ่มความสนใจกับการศึกษาศาสนาอิสลามโดยรวม และควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการศึกษาหลักการศรัทธาที่ถูกต้องในอิสลาม

สำหรับการวิจัย

1. ควรทำการวิจัยเรื่องนี้ในกลุ่มประชากรที่แตกต่างออกไป เช่น ความเชื่อของมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไสยศาสตร์ การทำนายและการดูดวง
2. ควรทำการวิจัยเรื่องนี้ในเชิงลึก โดยการเปรียบเทียบความเชื่อของชาวมุสลิมในเรื่องไสยศาสตร์กับความเชื่อของชาวพุทธในเรื่องดังกล่าว เป็นต้น
3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ เป็นต้น
4. และควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อของมุสลิมในปัตตานีที่มีต่อบรรดาโต๊ะกระอมะฮุ และโต๊ะวอลี

تم بعون الله ونعمته تبارك وتعالى
وصلى الله على نبينا المصطفى
وعلى آله وصحبه أجمعين

เอกสารอ้างอิง

ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ปี 2546 ข้อมูลทั่วไปอำเภอยะหริ่งจังหวัดปัตตานี)

ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2540) บุษงปัตตานี คติชนไทยมุสลิมชายแดนใต้ กรุงเทพมหานคร : มติชน.

ลออแมน และอารีฟิน บินจิ. (2541). ลังกาสูกะ ปาตานีदारुสลาม. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.

วิทยาลัยอิสลามศึกษา. (2546). ตารางปริวรรตอักษรอาหรับ -ไทย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สมปราชญ์ อัมมะพันซ์. (2536). ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

สนิท สมัครการ. (2539). ความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย วิเคราะห์เชิงสังคม – มานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

แสง จันทร์งาม. (2534). **ศาสนาสตรี** กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

al-Jarjaniy, al-Saiyid al-Sharif. (2000). **al-Ta‘rifat**. (التعريفات) 1d ed, Beirut: Dar al-Kutub al-‘ilmiyah.

Ibn Majah. (n.d.). **Sunan**. (سنن ابن ماجة). 1d ed, Beirut: Beirut: Dar al-Ma‘rifah.

Muhammad Muhammad Ja‘far. (1958). **al-Sihr** (السحر). Egypt: Maktabah al-Anjelo al-Maṣriyah.

al-Nawawiy, al-Imam Mahyuddin. (n.d.). **al-Majmu‘** (المجموع). Jiddah : Maktabah al-Irshad. & (n.d.). al-Madinah al-Munauwarah : al-Maktabah al-Islamiyah. & (n.d.). al-Madinah : Maktabah al-Salfiyah.

..... (1999). **al-Minhaj**. (المنهاج). 6d ed, Beirut: Dar al-Ma‘rifah.

al-Qarafiyy. (n.d.). **al-Furuq**. (الفروق). Beirut: Dar al-Ma‘rifah.

al-Shantanawiy, Ahmad. (1959). **al-Tanbu’ Bi al-Ghaib**. (التنبوء بالغيب). 1d ed, Miṣr: Dar al-Ma‘rifah.

Waḥid Abdussalam Baliy. (2000). **al-Ṣarim al-Battar fi al-Taṣaddi Li Saharah al-Ashrar**. (الصارم البتار في التصدي للسحرة الأشرار). 10d ed, Al-Qahirah : Maktabah al-Tabi‘in.